

10 juli 2018 – Effect op de handel nader bekeken

Een week of twee geleden maakte de Europese Commissie een recente Nederlandse beschikking openbaar. Het betrof staatssteunzaak SA 34815 over de Jachthaven Scharendijke. Dit was een vrij langlopende staatssteunzaak, de Commissie heeft uiteindelijk 6 jaar nodig gehad om een besluit te nemen. De beschikking bevat een opmerkelijk inzicht over het effect op de handel, dat we graag met u delen.

Eerst even terug in de geschiedenis. Ruim 15 jaar geleden oordeelde de Commissie dat een aantal steunmaatregelen aan een aantal Nederlandse jachthavens geen staatssteun bevatte, omdat het effect op de handel te gering zou zijn. Om als staatssteun te kwalificeren moet er immers een potentieel effect op de handel zijn. De Commissie vond dat niet verwacht kon worden dat de geconstateerde steun eigenaren van vaartuigen uit andere lidstaten ertoe zou brengen gebruik te maken van de ligplaatsen in de betreffende jachthavens (staatssteunzaak C10/2003 d.d. 29-10-2003, publicatie d.d. 06-02-2004, PB EU L/034/2004). Deze steunzaak (uit 2003) vormde samen met de eerste beslissing van de Commissie over het effect op de handel (Zwembad Dorsten uit Duitsland, N258/2000), en een aantal andere steunzaken die later volgde, een praktijkgerichte basis voor de Commissie (namelijk dat kleine lokale steun onvoldoende effect heeft op de Interne Markt en dus geen staatssteun bevat). Bekende latere voorbeelden uit het Nederlandse staatssteuncircuit zijn ook de Bataviawerf uit Lelystad en de manege in Sliedrecht. Deze voorbeelden nam de Commissie ook op in de "Mededeling over het begrip staatssteun" uit 2016 (beter bekend als "The Notion of State Aid"). Kenniscentrum Europa Decentraal heeft ook een factsheet over "zuiver lokaal" opgesteld, die kan je vinden op www.europadecentraal.nl.

Algemeen uitgangspunt is dus dat strikt lokale activiteiten financieel ondersteund kunnen worden zonder dat er sprake is van staatssteun. Daarbij moet een analyse gemaakt worden van de specifieke omstandigheden van de zaak, of de activiteiten in kwestie slechts een puur lokaal effect hebben en dat het handelsverkeer tussen lidstaten niet ongunstig beïnvloed wordt. Analyses zijn telkens zeer casus specifiek en er zijn eigenlijk geen vaste piketpalen. De Commissie let in ieder geval op de volgende aspecten van elke steunmaatregel:

- De steun creëert geen obstakels voor de vestiging van ondernemingen uit andere lidstaten;
- De geproduceerde goederen en diensten hebben een puur lokaal karakter of hebben slechts aantrekkingskracht in een beperkte geografische regio;
- Er is slechts een marginaal effect op de markt en op consumenten in aangrenzende lidstaten.
- Voor elke beslissing op dit gebied moet een beknopte marktanalyse worden verricht (alleen cijfers tellen, op gevoel kan je niet oordelen).

Dan naar de jachthaven Scharendijke. Dit betrof een staatssteun klacht uit 2012 van de Stichting Loket Eerlijke Concurrentie Watersport namens drie jachthavens en een verkoper van boten. De klacht draaide om vermeende staatssteun van circa € 5 miljoen die door de gemeente Schouwen-Duiveland zou zijn verleend aan Watersport Vereniging Scharendijke en/of de Stichting Jachthaven Scharendijke. Vanaf 2012 volgde er langdurige correspondentie tussen Commissie, de autoriteiten en de klagende stichting. Uiteindelijk nam de Europese Commissie op 4 mei 2018 een besluit en 2 weken geleden werd dat besluit openbaar.

Wat is nu opmerkelijk aan dit besluit over Scharendijke? De Commissie geeft in de beschikking onomwonden toe dat ze 6 jaar geprobeerd hebben samen met de Nederlandse autoriteiten om aan te tonen dat de eventuele steun geen effect op de handel had. Toch bleek dat de omstreden haven gemiddeld 30% tot 40% buitenlands gebruik heeft. En dus kon de Commissie tot geen andere conclusie komen dat het verzorgingsgebied van de jachthaven niet beperkt blijft tot het lokale niveau. En vervolgens concludeerde de Commissie: "Ook al hebben de bestreden maatregelen geen significante gevolgen voor de internationale aanwezigheid van de jachthaven, noch voor de voorwaarden van grensoverschrijdende investeringen of grensoverschrijdende vestiging op deze markt, kan op basis van de beschikbare informatie niet met zekerheid worden uitgesloten dat er sprake is van een effect op de handel." Kortom: de Commissie constateert wel een potentieel effect op de handel! De Commissie vervolgt daarna de staatssteun beschikking met een analyse van de financiële maatregelen, om tot de conclusie te komen dat er geen ondernemingen een financieel voordeel hebben genoten. De eindconclusie van de beschikking over de Jachthaven Scharendijke luidde dus: geen staatssteun.

De gemeente Schouwen-Duiveland haalt waarschijnlijk opgelucht adem. Ze hebben geen gedoe met terugvorderen van oude steun. Maar ondertussen is er weer nieuwe jurisprudentie gezet over het begrip potentieel effect op de handel. Nederlandse jachthavens zijn dus niet onbelemmerd vrijgesteld van het staatssteunrecht. In veel populaire jachthavens liggen veel buitenlandse boten, steunmaatregelen bevatten dan mogelijk wel staatssteun! We zagen dat de Europese Commissie de afgelopen jaren steeds ruimer werd op het begrip effect op handel. Maar in deze casus trekt de Commissie duidelijk weer aan de rem. Dat maakt het staatssteunrecht niet gemakkelijker, wel interessanter!

Meer informatie: Melvin Könings, 06 4262 7976, melvinkoenings@lysiasgroup.com